

ERHVERVSJURA

Er dette en gave eller en bestikkelse?

KORRUPTION: Grænsen mellem en gave og en bestikkelse er hårfin. Der er ikke en målbar forskel i juridisk forstand, selv om straffen for sidstnævnte kan være fængsel i helt op til seks år.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

finans@finans.dk

Som leverandør til eller i øvrigt samarbejdspartner med en offentlig myndighed, vil man gerne stå sig godt med myndigheden – det vil sige til medarbejderne det pågældende sted. Og hvordan gør man så det?

Ja, udover at være en positiv og imødekommende samarbejdspartner så har gaver i alle kulturer og til alle tider været en god måde at vise sin taknemmelighed, sin imødekommenhed og sin anerkendelse på. Modtageren bliver glad og taknemmelig (eller lader i hvert fald som om), og man har knyttet et bånd.

Nu er det ikke nogen overraskelse for nogen – heller ikke i private virksomheders salgsafdeling – at man ikke må sende en offentlig ansat nøglerne til en Mercedes, der nu står med rødt gavebånd om på myndighedens parkeringsplads, i forventning om et godt og gensidigt udbytterigt samarbejde og heller ikke i taknemmelighed over en given ordre eller tilladelse. Den slags er der et grimt ord for: bestikkelse, og det kan efter straffeloven straffes med helt op til seks års fængsel for både giveren og modtageren, hvis alle betingelserne er opfyldt. Men mindre end en Mercedes kan selvfølgelig også gøre det – det er jo som bekendt »tanken, der tæller« – og det er, når vi kommer ned i den anden ende af spektret, at problemerne melder sig. Eller rettere tiden til omtanke hos giveren bør melde sig.

Giver man således en gave, der bringer modtageren i et uheldigt dilemma, har man jo nærmere gjort mere skade end gavn for ens relation med myndigheden – og i aller værste fald kan man selv have begået noget strafbart, og man risikerer, at modtageren vil kunne straffes, hvis han eller hun beholder gaven. Det kan man vist med en lettere omskrivning kalde en "bjørnegave".

Problemet for både giveren i den private virksomhed og modtageren i den offentlige virksomhed er, at der ikke findes nogen klare regler, hverken for hvornår det er i strid med de forvaltningsretlige regler eller – værre – hvornår det er i strid med straffelovens regler om bestikkelse. I straffeloven står der blot, at modtagelsen skal være »uberettiget«, og selv de forvaltningsretlige

Der er ikke nogen klar facitliste at gå frem efter, når man skal vurdere, om gaver fra det private til det offentlige kan regnes for bestikkelse. Foto: Jyllands-Posten

regler, der indeholder noget mere hjælp, er langt fra en udtømmende facitliste.

I begyndelsen af marts i år kom Folketingets Ombudsmand med en udtalelse om netop en "grænsesituation", hvor man kunne være i tvivl.

Sagen – som også har været omtalt i medierne i efteråret 2013 – var den, at nogle medarbejdere fra Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme i forbindelse med kontraktforhandlinger med DR om leje af Søfortet Trekroner havde modtaget et antal billetter til en jubilæumsfest for DR's radiokanal P3, som blev holdt på netop Søfortet Trekroner. Tre medarbejdere fra styrelsen deltog i festen med ledsagere. Her var altså ikke tale om en "gave" i form af en genstand eller rede penge, men en invitation til at deltage i en fest.

Det er givet, at også sådanne "fordele" betragtes som en gave og kan være omfattet af både de forvaltningsretlige og de strafferetlige regler. Men – som altid – er det en konkret vurdering af formålet med deltagelsen i festen sammenholdt med værdien af gaven (altså hvad var f.eks. den normale entre), og hvem det er, der har deltaget fra myndighedens side.

I sin – meget grundige – udtalelse tager ombudsmanden afsæt i de generelle vejledninger om offentligt ansattes modtagelse af gaver, som findes dels i en vej-

ledning om »god adfærd i det offentlige« dels i et notat om »modtagelse af gaver, invitationer og andre fordele«. Begge dele (som er det, jeg her kalder de "forvaltningsretlige regler") findes på Moderniseringsstyrelsens hjemmeside.

Herefter vurderer ombudsmanden, om de tre ansatte medarbejdere fra styrelsen deltog i festen af tjenstlige årsager, eller om det var en deltagelse af mere privat karakter, og om der derfor var et gavemoment.

Kulturministeriet havde oplyst, at det var vigtigt og tjenstligt begrundet, »at relevante fagpersoner kunne deltage i arrangementet, fordi medarbejderne skulle have adgang til at kontrollere, om de kontraktretlige forpligtelser blev overholdt, samt for at få erfaringer med Søfortets anvendelsesmuligheder. Det skyldtes logistiske forhold, at adgangen til arrangementet blev håndteret på samme måde som billetter til gæster, dvs. med tilmelding, transport og adgangsbånd.«

Om dette var helt dækkende, og om det var helt i overensstemmelse med de generelle forvaltningsretlige regler på området, tager ombudsmanden ikke direkte stilling til, men henviser til at ministeriet og styrelsen er nærmest til at vurdere den tjenstlige nødvendighed af deltagelsen.

De tre medarbejders deltagelse i festen giver således ikke Ombudsmanden »an-

ledning til bemærkninger«.

Anderledes forholder det sig med *ledsagernes* deltagelse i jubilæumsfesten. Styrelsen havde over for ombudsmanden udtalt, »at deltagelse med ledsager var uproblematisk, idet arrangementet foregik uden for normal arbejdstid (lørdag aften), og fordi ledsagernes deltagelse ikke havde indflydelse på medarbejdernes tjeneste«.

Man kunne mene, at dette netop bestyrker, at der for ledsagernes vedkommende var tale om en ren gave til medarbejderne – hvis man forudsætter, at disse gerne ville have de pågældende ledsagere med, naturligvis. Og Kulturministeriet tog da også efterfølgende afstand fra styrelsens opfattelse. Ministeriet skrev således til ombudsmanden, at styrelsens medarbejdere »ikke skulle have brugt fribilletterne til at medbringe private ledsagere til DR's jubilæumsfest. Ministeriet har i den forbindelse lagt vægt på, at deltagelsen ikke tjente et repræsentativt formål. Der var alene et tjenstligt formål med de ansattes deltagelse, og billetterne blev alene udleveret til styrelsen på baggrund af de aftaler, der blev indgået i forbindelse med leje af Søfortet.«

Det var ombudsmanden helt enig i.

Det antages normalt meget fornuftigt, at der er en ikke ubetydelig gråzone mellem overtrædelse af de forvaltningsretlige krav og overtrædelse af straffelovens

Det kan man vist med en lettere omskrivning kalde en "bjørnegave".

Lars Bo Langsted

regler om bestikkelse. I en situation som den foreliggende befinder vi os netop i denne gråzone. Værdien af gaven (fribilletter til ledsagerne) sammenholdt med den manglende risiko for direkte indflydelse på styrelsens arbejde sammenholdt med, at styrelsen oprindeligt selv havde fundet ledsagernes deltagelse uproblematisk må bevirke, at vi her befinder os et pænt stykke fra bestikkelsesreglerne i straffeloven.

Når man skal vurdere betydningen af ombudsmandens udtalelse i denne sag for andre sager, er det vigtigt at være opmærksom på, at den ikke indebærer et absolut forbud mod, at offentligt ansatte har deltagere med til arrangementer. Undervejs i sagens behandling skrev Moderniseringsstyrelsen således til Ombudsmanden, at »der kan ... forekomme særlige tilfælde, hvor en offentligt ansat kan medbringe en privat ledsager uden at betale særskilt herfor. Det vil f.eks. kunne være tilfældet ved arrangementer, hvor den offentligt ansattes deltagelse tjener et repræsentativt formål, og hvor det i den forbindelse er naturligt at medbringe en privat ledsager«.

Så, kære "event manager", "customer relation officer" og hvad I nu alle sammen hedder: tænkt jer godt om, inden I inviterer offentligt ansatte og deres ledsagere til et af jeres kommende arrangementer.